

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 18 augustus 2026
Zaaknummer : 202685872
Afdeling opsteller : Openbare ruimte
Bereikbaar onder : pascal.extra@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Hugo Janssen
Raadsvergadering d.d. : 15 september 2026
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,

1. Onderwerp

Kostendekkingsplan riolering 2026 en Basisrioleringsplan (BRP) 2026

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Onderhoud Riool (kostendekkingsplan)

De gemeente Brunssum staat de komende jaren voor een omvangrijke opgave op het gebied van beheer, onderhoud en vervanging van het rioolstelsel. In een aantal wijken/straten is het riool oud en in een slechte staat. De gemeente neemt, samen met de Parkstadgemeenten, deel aan de totstandkoming van het nieuwe programma Water en Riolering voor de periode 2027 tot en met 2031. De verwachting is dat het Programma in Q1/Q2 2027 definitief is voor alle parkstadgemeenten. Vooruitlopend op dit beleidsstuk hebben wij een kostendekkingsplan riolering opgesteld voor de periode 2026 tot en met 2030 (bijlage 1).

Het kostendekkingsplan 2026 wordt nu aan u voorgelegd omdat de oude exploitatiekosten en investeringsopgave niet meer toereikend zijn om het rioolstelsel kwalitatief te onderhouden.

Wateroverlast (Basisrioleringsplan)

In het kostendekkingsplan is voornamelijk gekeken naar de onderhoudsstaat van het riool.

Naast het Kostendekkingsplan is ook het Basisrioleringsplan geactualiseerd.

In het Basisrioleringsplan (BRP 2026) wordt het rioolstelsel van de gemeente Brunssum hydraulisch doorgerekend en laat deze knelpunten zien waar wij de komende periode in Brunssum wateroverlast kunnen verwachten. Vanwege de klimaatverandering ontstaat er op een aantal locaties in Brunssum een toenemende kans op wateroverlast. Aan u wordt gevraagd in te stemmen om de maatregelen die als hoge prioriteit zijn aangemerkt gedurende de komende 10 jaar.

Naast de toename van het aantal riool- en wateroverlastprojecten is de huidige personele capaciteit relatief beperkt in vergelijking met andere gemeenten. De uitbreiding van de geplande rioolprojecten zal de werkdruk binnen de afdeling Beheer Openbare Ruimte verder verhogen. Momenteel wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het team Riolering uit te breiden via de Rijksregeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE).

b. Huidige situatie/probleemstelling

Waarom deze kostenverhoging?

Onderhoud Riool (kostendekkingsplan)

In het verleden waren de kosten in de exploitatie gebaseerd op de exploitatiekosten uit voorgaande jaren.

Nieuwe beheerkosten door areaaluitbreidingen en nieuwe arealen (onderhoud aan wadi's en buffers) waren niet inzichtelijk gemaakt.

Als gevolg van de coronaperiode, de gestegen energieprijzen en de inflatie zijn de loon- en materiaalkosten de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Hierdoor kunnen wij met hetzelfde budget minder werkzaamheden uitvoeren. Dit heeft zijn weerslag op zowel de exploitatiekosten als de investeringskosten.

Om het huidige rioolstelsel op peil te houden is het nodig om circa 2,7 km per jaar van het rioolstelsel te vervangen/herstellen. Met de huidige exploitatie- en investeringskosten kan maar ca 1,0 km vervangen of gerenoveerd worden. In het nieuwe kostendekkingsplan zijn de geactualiseerde exploitatiekosten en

investeringskosten opgenomen zodat wij kunnen gaan werken aan een goed onderhouden en klimaat adaptief rioolstelsel inclusief randvoorzieningen, bergingen en wadi's.

Wateroverlast (Basisrioleringsplan)

Het huidige Basisrioleringsplan (2008) is 18 jaar oud. In deze 18 jaar is veel veranderd in de openbare ruimte en aan het hydraulisch rioolstelsel. In het nieuwe basisrioleringsplan zijn deze gegevens geactualiseerd en is een goed beeld gekregen over de huidige capaciteit van het rioolstelsel en de mogelijke knelpunten. Daarnaast is in deze periode ook zichtbaar geworden dat het klimaat verandert en wij steeds vaker te maken krijgen met hevige piekbuien en lange droge periodes. Door het rioolstelsel hydraulisch door te rekenen met zwaardere neerslaggebeurtenissen is inzicht verkregen in de locaties waar wateroverlast kan optreden. In bijlage 4 van het BRP 2026 is een maatregelenlijst opgesteld met een kostenopgave om maatregelen te treffen bij deze wateroverlastlocaties. Voorgesteld wordt om de komende 10 jaar alleen de maatregelen met hoge prioriteit op te pakken

Bij het doorberekenen van al deze maatregelen zouden de kosten in de rioolheffing voor de burger fors gaan toenemen. Daarom wordt geadviseerd om af te wijken van de kostendekking die staat omschreven in het kostendekkingsplan van het adviesbureau Arcadis (bijlage1) en de kostendekking te hanteren in de financiële paragraaf kostendekkingsplan en basis rioleringsplan (bijlage 3). In deze financiële paragraaf wordt geadviseerd af te wijken van de nota activa beleid en ook te kiezen voor een afschrijvingstermijn van 60 jaar in plaats van 40 jaar.

Naast de toename van het aantal riool- en wateroverlastprojecten is de huidige personele capaciteit relatief beperkt in vergelijking met andere gemeenten. De uitbreiding van de geplande rioolprojecten zal de werkdruk binnen de afdeling Beheer Openbare Ruimte verder verhogen. Momenteel wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het team Riolerings uit te breiden via de Rijksregeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE).

3. Gewenste situatie (WAT?)

a. Wat willen we bereiken?

Bij goedkeuring van het Kostendekkingsplan riolerings 2026 en het Basisrioleringsplan 2026 kan:

- Het benodigde rioolonderhoud en vervanging weer op het juiste kwaliteits- en kwantiteitsniveau plaatsvinden;
- Worden gestart met voorbereidingen op projecten om het risico op wateroverlast te verminderen;
- Subsidie worden aangevraagd voor projecten in het kader van verminderen van wateroverlast;
- Ondanks de kostenstijging, de rioolheffing voor de burger de komende periode betaalbaar blijven.

b. Kadens

1. Eerdere besluitvorming.
Het Kostendekkingsplan vervangt het kostendekkingsplan in IBOR 2024-2028.

2. Traject tot dusverre.

Onderhoud Riool (kostendekkingsplan)

In het kostendekkingsplan is rekening gehouden met een aantal nieuwe en geactualiseerde exploitatiekosten en de verhoging van de investeringsopgave voor het renoveren en onderhouden van het rioolstelsel voor de komende jaren. Aan u wordt gevraagd om in te stemmen met het kostendekkingsplan zodat wij gebruik kunnen maken van de geactualiseerde exploitatie- en investeringskosten.

Van 2027 t/m 2030 wordt 10,5 km oud riool (ouder dan 70 jaar) in de wijk Egge, De Streek, De Struiken en de straten Prins Hendriklaan, de Horizonstraat/Ringstraat en de Heufkestraat vernieuwd. (Zie bijlage 4, aangegeven met de kleur Blauw). In totaal heeft de gemeente Brunssum ca 35,5 km riool dat ouder is dan 1970. De riolen die ouder zijn dan 1970 hebben een technische levensduur van 60 jaar en zijn dus in 2030 technisch afgeschreven.

Na 2030 zullen de overige oude riolen die technisch zijn afgeschreven en dermate slecht zijn vervangen moeten worden.

Wateroverlast (Basisrioleringsplan)

Door het rioolstelsel door te rekenen met geactualiseerde grotere piekbuien kunnen we in het BRP 2026 inschatten waar wateroverlast locaties voorkomen en welke maatregelen wij hiervoor kunnen treffen. In de maatregelenlijst (bijlage 4 van het BRP 2026) staan de betreffende wateroverlastlocaties vermeld. De komende 10 jaar willen wij ons richten op de wateroverlastlocaties met een hoge prioriteit (1) en vragen hierom een eenmalige investering van € 10.591.000,-. Het investeringsbedrag wordt dan voor een periode van 10 jaar in de begroting opgenomen. In 2027 t/m 2030 willen wij starten met de wateroverlastlocatie bij de ABC straat/Wijenweg en omgeving Lambertusstraat (zie bijlage 4, aangegeven met de kleur Groen). Na 2030 zullen de overige maatregelen aangepakt worden. Na deze 10 jaar kan overwogen worden om de wateroverlast locaties met een middel en lagere prioriteit (2 en 3) op te pakken.

3. Rol/ bevoegdheden college van B en W
Het college neemt haar verantwoordelijkheid en spant zich in voor een goede zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater, regenwater en grondwater.
4. Algemene beleidskaders
Landelijk
Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)
Kabinetsbrief water en bodem sturend
Nationaal biodiversiteit strategie & actieplan
Provinciaal
Provinciale Omgevingsvisie Limburg (POVI)
Provinciaal waterprogramma 2022-2027
Programma waterveiligheid en ruimte Limburg (WRL)
Waterschap
Waterbeheerprogramma 2022-2027
Programma water in Balans
Lokaal
Omgevingswet; zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater
Besluit kwaliteit leefomgeving; nadere regels over de uitvoering van deze zorgplichten
Burgerlijk wetboek; zorgplicht gemeente als beheerder van openbare voorzieningen
De financiering van deze taken vindt plaats op basis van artikel 228a van de Gemeentewet via de rioolheffing.
5. Past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?
Het voorstel sluit aan bij koerskompas doel 5; Gezond samenleven in veerkrachtige wijken en doel 6; Unieke ligging tussen stad en natuur.

6. Relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Onderhoud Riool (kostendekkingsplan)

Ten behoeve van het kostendekkingsplan riolering 2026-2036 worden de volgende aanpassingen in de begroting gevraagd: “Structureel een extra investering van € 1.614.000 bij te ramen”.

Wateroverlast (Basisrioleringsplan)

Ten behoeve van het BRP worden de volgende aanpassingen in de begroting gevraagd: “Voor een periode van 10 jaar structureel een extra investering van € 1.059.100 bij te ramen”.

De benodigde investeringsmiddelen worden gefinancierd uit de rioolheffing. Door middel van het geleidelijk afbouwen van de huidige voorziening naar mate de kapitaallasten stijgen, hebben de extra investeringen tot 2041 nauwelijks tot geen verhogend effect op het tarief.

c. Argumenten en overwegingen

Op beslispunt 1:

Indien niet wordt ingestemd met het kostendekkingsplan zijn er geen extra financiële middelen voorhanden om het juiste kwaliteits- en kwantiteitsniveau op onze onderhoudswerkzaamheden uit te voeren.

Hierdoor neemt het risico op calamiteiten als gevolg van achterstallig onderhoud toe. De voorgestelde onderhoudsmaatregelen (bijlage 4) kunnen pas worden gerealiseerd in een tijdsbestek van 10 jaar. Bij het voorgestelde investeringsvolume zullen deze onderhoudsmaatregelen in 4 jaar gerealiseerd zijn.

Op beslispunt 2.

Indien de voorgestelde eenmalige investering van de maatregelentabel van het basisrioleringsplan niet toegekend wordt:

- zijn er géén financiële middelen om de wateroverlastlocaties met hoge prioriteit uit het maatregelentabel van het BRP (bijlage 4 van het BRP) aan te pakken en zal het risico op wateroverlast vanwege de klimaatverandering de komende jaren toenemen;
- kan er géén subsidie aangevraagd worden bij Waterveiligheid en Ruimte Limburg. In het vooroverleg met de provincie is de wateroverlastlocaties van de ABC Straat besproken en kansrijk voor een beschikking van maximaal 2 x € 500.000,-. Van belang is dat deze subsidie uiterlijk in september wordt aangevraagd. De Dorpstraat kan mogelijk in een vervolgaanvraag ingediend worden.

Op beslispunt 3.

Indien wordt vastgehouden aan het voorgestelde tarief weergegeven in het rapport van Arcadis en niet wordt ingestemd met de financiële doorrekening in de financiële paragraaf dan zal de rioolheffing de komende jaren stijgen met ca € 12,50 per jaar.

Op beslispunt 4.

Indien wel wordt ingestemd met beslispunt 1, 2 en 3 maar de afschrijvingstermijn niet wordt verlengd naar 60 jaar, dan zullen de kosten in de rioolheffing de komende jaren harder stijgen.

d. Opties en keuze

Onderhoud Riool (kostendekkingsplan)

Als de exploitatiekosten en investeringen niet worden aangevuld dan zal de onderhoudsopgave jaarlijks stagneren. Hierdoor zal waarschijnlijk maar ca 1,0 km riool per jaar vervangen/onderhouden kunnen worden i.p.v. onze doelstelling 2,7 km per jaar zodat iedere rioolstreng vervangen c.q. hersteld is binnen een levensduur van 80 jaar. Wanneer minder dan 2,7 km riool per jaar wordt hersteld/vervangen zal waarschijnlijk het achterstallig onderhoud in het rioolstelsel toenemen. De gemeente Brunssum heeft een wettelijke verplichting om het riool adequaat te onderhouden.

Wateroverlast (Basisrioleringsplan)

Niets doen betekent geen oplossing voor de aangegeven wateroverlastlocaties die staan aangegeven op de maatregelentabel met hoge prioriteit.

Bij het vallen van een hevige piekbui is de kans op wateroverlast op deze locaties het grootst.

Op dit moment wordt de veroorzaakte schade door piekbuien nog als incidentele overlast gezien door verzekeringsmaatschappijen. Omdat deze buien steeds frequenter voorkomen zal in de toekomst steeds meer de gemeente aansprakelijk kunnen worden gesteld.

4. Bijlagen:

Bijlage 1	Kostendekkingsplan 2026-2030
Bijlage 2	Basisrioleringsplan 2026 (maatregelenplan in bijlage 4 BRP)
Bijlage 3	Financiële paragraaf kosten dekkingsplan en basis rioleringsplan
Bijlage 4	Tekening van te verwachten projecten de komende 4 jaar

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester

Secretaris

Raadsbesluit

Afdeling : Openbare ruimte

Registratiekenmerk : 202685872

De raad van de gemeente Brunssum,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 18 augustus, afdeling Openbare ruimte;

Besluit:

1. In te stemmen met het kostendekkingsplan onderhoud riolering 2026 t/m 2030 met uitzondering van het kostendekkingsvoorstel (Bijlage 1);
2. In te stemmen met het Basisrioleringsplan 2026-2036 (bijlage 2);
3. In te stemmen met de financiële paragraaf kostendekkingsplan en basis rioleringsplan (bijlage 3);
4. In te stemmen met het verlengen van de afschrijvingstermijn van 40 jaar naar 60 jaar in afwijking van de nota activa beleid; Tevens wordt deze wijziging ook meegenomen in de nieuwe nota activabeleid welke in december voorgelegd wordt aan de raad.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van **15 september 2026**

De Raad voornoemd,

Voorzitter

Griffier